

4/21

0705N381

Candidate's Seat No : _____

M.A. Sem.-2 Examination

206

IKS

Time : 2-30 Hours]

May-2025

[Max. Marks : 70

બધા પ્રશ્નો સમાન ગુણ ધરાવે છે

પ્રશ્ન ૧- જ્ઞાનના વિકાસમાં સંશોધનની ભૂમિકા સમજાવો. ૧૪ ગુણ

અથવા

પ્રમાણોમાંના એક તરીકે **અનુમાન (અનુમાન)** નું મહત્વ સમજાવો. જ્ઞાનની માન્યતામાં તે કેવી રીતે ફાળો આપે છે?

પ્રશ્ન ૨- **વાદ પરંપરા** સમજાવો. જ્ઞાનની યાત્રામાં તેણે કેવી રીતે મુખ્ય ભૂમિકા ભજવી? ૧૪ ગુણ

અથવા

ભારતીય ફિલસૂફીમાં કયા પ્રકારના **પ્રમાણોની ચર્ચા કરવામાં આવી છે?**

પ્રશ્ન ૩- ભારતીય દર્શનશાસ્ત્રમાં **જ્ઞાનના માન્યતાના સિદ્ધાંતની ચર્ચા કરો.** ૧૪ ગુણ

અથવા

થીસીસ લેખનના સંદર્ભમાં તંત્રદોષો સમજાવો.

પ્રશ્ન ૪- થીસીસમાં દલીલને મજબૂત બનાવવામાં **તંત્રયુક્તિનો** ઉપયોગ કેવી રીતે ફાળો આપે છે? ૧૪ ગુણ

અથવા

ભારતીય પરંપરામાં અર્થઘટનના મૂળભૂત નિયમો કયા છે? તે સમજાવો.

પ્રશ્ન ૫- કૃપા કરીને આ બાર પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના જવાબ આપો. દરેક પ્રશ્નના બે ગુણ છે. ૧૪ ગુણ

- (i) ભારતમાં વાદ પરંપરા તર્ક, ચર્ચા અને સંવાદ દ્વારા સત્ય સુધી પહોંચવા પર ભાર મૂકતી હતી.
(સાચું / ખોટું)
- (ii) ભારતીય ફિલસૂફીમાં જ્ઞાનના માન્યતાનો સિદ્ધાંત એવો દાવો કરે છે કે જ્ઞાનની ચકાસણી અનુભવ, તર્ક અથવા વિશ્વસનીય જુબાની દ્વારા થવી જોઈએ.
(સાચું / ખોટું)
- (iii) અનુમાન (અનુમાન) એ સ્થાપિત આધાર અથવા પુરાવાના આધારે તર્ક દ્વારા પરોક્ષ રીતે કંઈક જાણવાની એક પદ્ધતિ છે.

(P.T.O)

N381-2

- (iv) (સાચું / ખોટું)
પ્રમાણસનો સિદ્ધાંત જ્ઞાનના માન્ય સ્ત્રોત તરીકે જુબાની (શબ્દ) ના ઉપયોગને મંજૂરી આપતો નથી.
- (v) (સાચું / ખોટું)
વાદ પરંપરાના ભાગ રૂપે, તંત્રયુક્તિમાં જ્ઞાનને માન્ય કરવા માટે તાર્કિક તર્ક અને માળખાગત દલીલોનો સમાવેશ થાય છે.
- (vi) (સાચું / ખોટું)
ઉપમાન (તુલના) એ ભારતીય ફિલસૂફીમાં એક માન્ય પ્રમાણ છે, જેનો ઉપયોગ સામ્યતા દ્વારા જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવા માટે થાય છે.
- (vii) (સાચું / ખોટું)
તંત્રયુક્તિ એ પ્રાચીન ભારતમાં વપરાતી યુદ્ધ તકનીકોનો ઉલ્લેખ કરે છે.
- (viii) (સાચું / ખોટું)
થીસીસ સર્વેમાં સાહિત્ય સમીક્ષા અને વિષય સાથે સંબંધિત અગાઉના સંશોધનની ચર્ચા કરે છે.
- (ix) (સાચું / ખોટું)
તંત્રયુક્તિ એ સુનિશ્ચિત કરવામાં મદદ કરે છે કે રજૂ કરાયેલા દલીલો સુસંગત અને સુસંગત હોય.
- (x) (સાચું / ખોટું)
મીમાંસા પ્રણાલી તર્કના ઉપયોગને નકારે છે અને ફક્ત શ્રદ્ધા પર આધાર રાખે છે.
- (xi) (સાચું / ખોટું)
મીમાંસા નિયમોનો ઉદ્દેશ્ય વૈદિક અર્થઘટનમાં અસ્પષ્ટતા અને વિરોધાભાસને દૂર કરવાનો છે.
- (xii) (સાચું / ખોટું)
મીમાંસામાં લખાણનો હેતુ નક્કી કરવા માટે લિંગ (સૂચક ચિહ્ન અથવા સંકેત) નો ઉપયોગ થાય છે.
- (સાચું / ખોટું)

N381-3

Research Methodology – II

M.A. IKS Sem-2

Paper Code- 206

Time: 2.30 hours

Total Marks -70

All Questions carry equal marks

Question 1- Explain the role of research in the development of knowledge. 14 Marks

Or

Explain the importance of **Anumana** (inference) as one of the Pramanas. How does it contribute to the validation of knowledge?

Question 2- Explain the **Vaad tradition** in Indian philosophy. How did it play a central role in journey of knowledge? 14

Marks

Or

What are the different types of **Pramanas** discussed in Indian philosophy?

Question 3- Discuss the **Theory of Validation of Knowledge** in Indian philosophy. 14

Marks

Or

Explain the Tantra-doshas in the context of thesis writing.

Question 4 - How does the application of **Tantrayukti** contribute to strengthening the argument in a thesis?

14 Marks

Or

What are basic rules of interpretation in Indian Tradition? Explain it.

Question 5- Please answer any seven questions out of these twelve questions. Each question carries two marks. 14

Marks

- (i) The **Vaad Tradition** in India emphasized arriving at truth through reasoning, debate, and dialogue.
(True / False)
- (ii) The Theory of Validation of Knowledge in Indian philosophy asserts that knowledge must be verified through experience, reasoning, or reliable testimony.

(P.T.O)

N381-4

- (True / False)
- (iii) Anumana (inference) is a method of knowing something indirectly by reasoning based on established premises or evidence.
(True / False)
- (iv) In Indian epistemology, the Theory of Pramanas does not allow for the use of testimony (Shabda) as a valid source of knowledge.
(True / False)
- (v) Tantrayukti, as part of the Vaad Tradition, involves logical reasoning and structured arguments to validate knowledge.
(True / False)
- (vi) Upamana (comparison) is a valid Pramana in Indian philosophy, used for acquiring knowledge through analogy.
(True / False)
- (vii) Tantrayukti refers to techniques of warfare used in ancient India.
(True / False)
- (viii) The literature review in a thesis survey and discusses previous research relevant to the topic.
(True / False)
- (ix) Tantrayukti helps in ensuring that arguments presented are consistent and coherent.
(True / False)
- (x) The Mīmāṃsā system rejects the use of logic and relies only on faith.
(True / False)
- (xi) The Mīmāṃsā rules aim to eliminate ambiguity and contradiction in Vedic interpretation.
(True / False)
- (xii) Linga (indicative mark or hint) is used in Mīmāṃsā to determine the intention of the text.
(True / False)
-